Between Freedom and Formalisation

A hypergraph model for representing the nature of text

Elli Bleeker, Bram Buitendijk, Ronald Haentjens Dekker R&D group, Humanities Cluster KNAW Amsterdam

TEI 2019 Conference September 16-21, 2019 University of Graz, Austria

Introduction

"We have paper minds dealing with electronic realities" (Terry Cook 1994)

"Textual structures predate digitally representable information collections" (Fabio Vitali 2016)

Introduction

Data models to express textual information

- Plain text (string)
- CSV (tabular data in plain text)
- MS Word or Open Office
- **JSON** (key:value pairs)
- XML (hierarchical tree structure)
- RDF (statements as triples subject-predicate-object)
- TAG (hypergraph)

with handovers & workarounds	Data	Text	Hierarchies	Presentation	Validation	References	Annotations	Overlapping
CSV								
JSON								
RDF								
Markdown								
HTML								
HTML+RDFa								
XML								
Overlapping fmts								

Source: Vitali 2016 (https://bit.ly/2jWm96t)

with handovers & workarounds & some coding	Data	Text	Hierarchies	Presentation	Validation	References	Annotations	Overlapping
CSV								
JSON								
RDF								
Markdown								
HTML								
HTML+RDFa								
XML								
Overlapping fomats								

Source: Vitali 2016 (https://bit.ly/2jWm96t)

Introduction

Modeling text in a data model that is in close agreement with the kind of text, the scholar's orientation, and the research objectives

Overview

- 1. The TAG model for text
  - a. Definition of text
  - b. TAGML
- 2. Textual genetic research and digital editing
  - a. Research objectives
  - b. Challenges
    - i. Complex textual features
    - ii. Text mode and document mode
- 3. Textual genetic editing in TAG
- 4-5. Recap and discussion
  - a. Modeling textual genetic information in TAG
  - b. Future work

1. TAG - definition of text

Text is

"a multi-layered, non-linear object containing information that is at times unordered, fully ordered, and partially ordered"

1. TAG - markup language

1. [tag> text <tag]

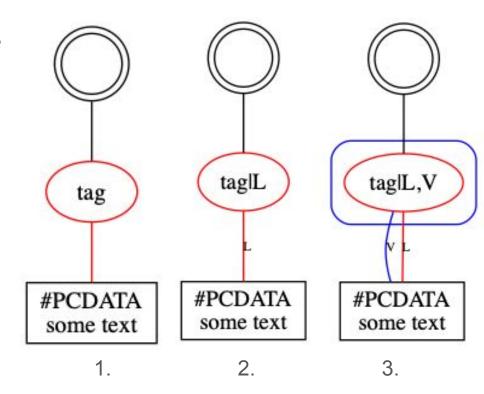
The TAGML node is in the default layer

2. [tag|+L> some text <tag]</pre>

The TAG node is in the L layer

3. [tag|+L,+V> some text <tag]

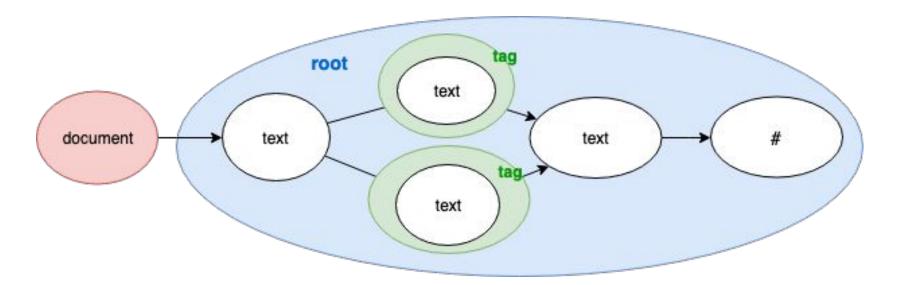
The TAG node is in the L and V layers

TAG - markup language

Branches

[root>text <|[tag> text <tag]|[tag> text <tag]|> text <root]</pre>

1. TAG - data model

- Text nodes, both ordered and partially ordered
- Markup as annotations on that text, grouped in layers
- Expressive and rich syntax (strings, boolean, integers/float, lists, nested annotations, ...)

An intuitive model for genetic text encoding?

2. Genetic criticism and digital editing

Research objectives:

- The production process of text (vs. its "final" state)
- Displaying multiple dimensions (textual, temporal, material, ...)
- Reconstruct the creative writing process (endo-, exo- and epigenesis)

Research requirements:

- A model to express nonlinear, non-hierarchical textual features
- A model that allows for multiple, co-existing structures

2. Genetic criticism and digital editing

Challenges

- 1. Complex textual features
  - 1.1. Non-linear text
  - 1.2. Discontinuous text
  - 1.3. Text fragments
- 2. Multiple overlapping structures
  - 2.1. Textual mode
  - 2.2. Documentary mode
  - 2.3. Temporal mode

3. Genetic editing in TAG

Challenges

- 1. Complex textual features
  - 1.1. Non-linear text
  - 1.2. Discontinuous text
  - 1.3. Text fragments
- 2. Multiple overlapping structures
  - 2.1. Textual mode
  - 2.2. Documentary mode
  - 2.3. Temporal mode

3. Genetic editing in TAG

Non-linear text

- Ex. 1: single deletion/addition
- Ex. 2: revision grouped with <subst>
- Ex. 3: immediate revision ("currente calamo")
- Ex. 4: open variants

3. Single deletion

Shife divinin difference of opinion, impanishe harries pregnetices,

(Source: Woolf, Virginia. *To the Lighthouse*. Holograph ms. Berg Collection. New York Public Library. Woolf Online. Ed. Pamela L. Caughie, Nick Hayward, Mark Hussey, Peter Shillingsburg, and George K. Thiruvathukal. Web. 16 September 2019. http://www.woolfonline.com)

3. Single deletion

XML TEI P5

<root> difference of opinion,
~~impossible barriers~~
prejudices </root>

TAGML

[root> difference of opinion,
[?del>impossible barriers<?del]
prejudices <root]</pre>

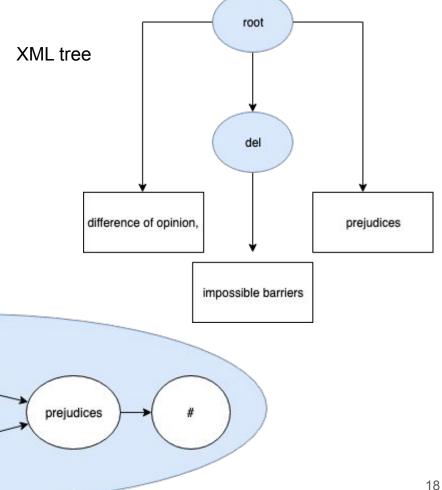
3. Single deletion

del

impossible barriers

root

difference of opinion,

document

3. Grouped revision

Ramsday in the house made much & him recht the no means wentered for him he dis a queable of yet by no means.

... for being so certainly disagreeable ...

3. Grouped revision

3. Grouped revision

del

SO

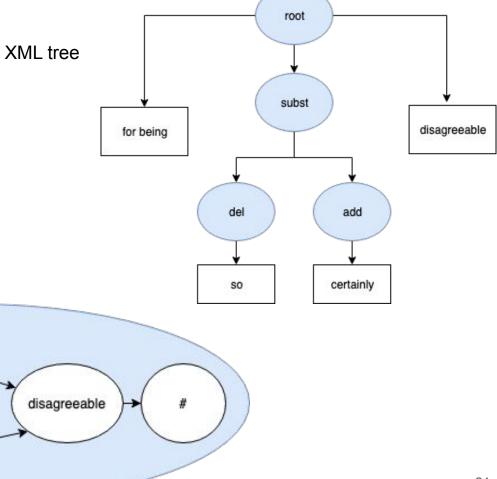
certainly

root

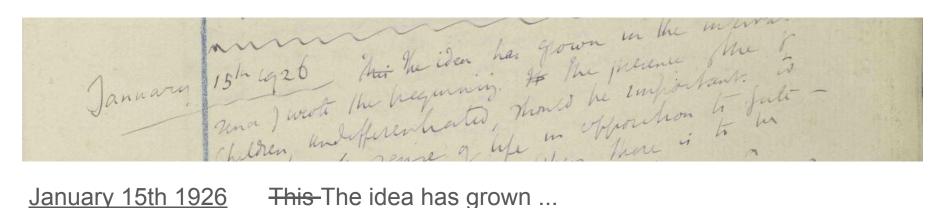
for being

TAGML hypergraph

document

3. Immediate revision

January 15th 1926 This The idea has grown ...

3. Immediate revision

3. Immediate revision

root

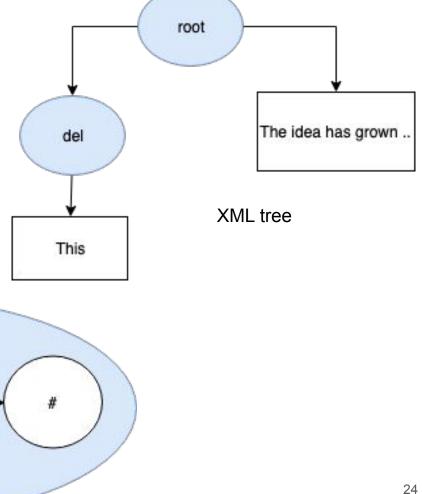
The idea has grown

del

This

TAG hypergraph

document

3. Open variants

That is an easy thing to say.

Source: the BDMP encoding manual (<<u>http://uahost.uantwerpen.be/bdmp/</u>>, accessed 16 September 2019)

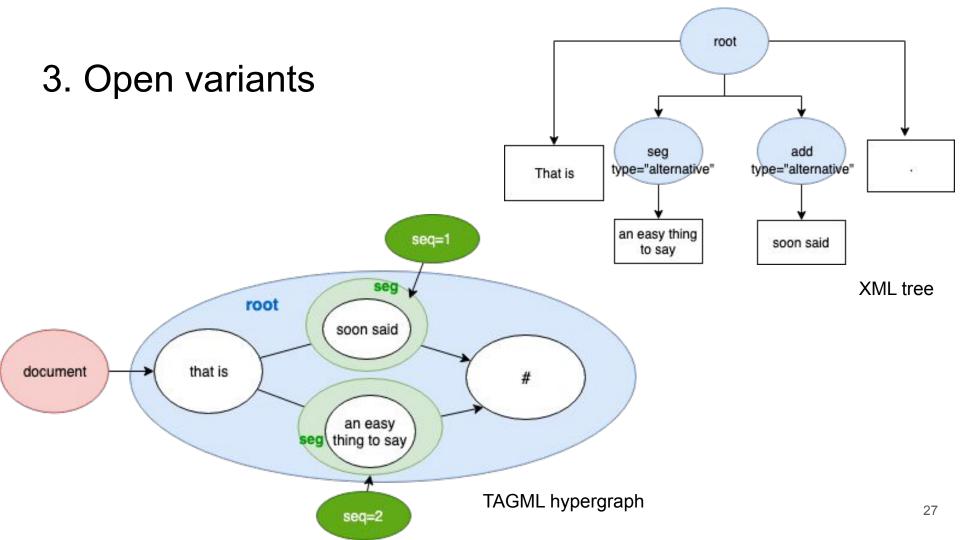
3. Open variants

XML TEI P5

```
<root> That is
<seg type="alternative"</pre>
xml:id="alt1">an easy thing to
say</seg> <add
place="supralinear" xml:id="alt2"
type="alternative">soon
said</add>.
</root>
```

TAGML: branches

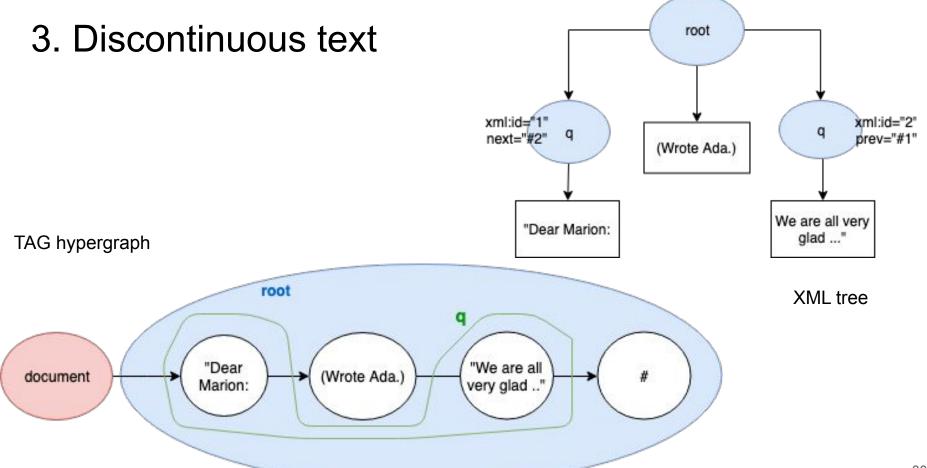
```
[root> That is
<|[seg seq=1>an easy thing to
say <seg]|[seg seq=2>soon
said<seg]|>.
<root]</pre>
```


"DEAR MARION: (wrote Ada.) We are all very glad to hear you are doing so well in Boston" (I had told them so) "and we hope you will come home this summer. Papa is not at all well and mama awfully worried. There is not much money coming in. I am doing all I can to help, and I gave up a good position offered me by the C. P. R. to travel over their Western lines and write travel pamphlets, because I will not leave mama just now. Charles would do more, but his wife won't let him. I think you ought to help. Ellen has been

"Dear Marion: (wrote Ada.) We are all very glad to hear ..."

```
XML TEI P5
                               TAGMI
<root>
                               [root>
<q xml:id="q1a"
                               [q>"Dear Marion <-q] (wrote
next="#q1b">"Dear
                              Ada.) [+q> We are all very
Marion:
(wrote Ada.)
                              qlad..."<q]
<q xml:id="q1b"
                               <root]
prev="#q1a"> We are all
very glad... </q>
</root>
```


het keizerlijk huis geleverd werden. In den namiddag, wanneer de felste hitte voorbij was, gwam doorbeen de luistille gangen van het paleis de uitverkorene, klopte bescheiden op de deur van de kamer waar de sultan zijn verveling geeuwde. Zocals de mannequin in een Parijsch modehuis den naam van het door haar gedragen toilet aan den klant opgeeft : " Afternoon Tea " "Blue Girl ", " Un Caprice ", of iets dergelijks, zoo zegde ze met in de stem de lichte beving der actrice die in de rats zity : " Roxe Verrassing ", " Blosembot " of " Voor uw genoegen " - natuurlijk in het Arabbach. Menigvuldig en soms wel van een frissche fantasie getuigend waren de benamingen die het " Keizerlijk College der Wellustcommissarissen " Doch wat ze aankondigden kwam in den grond toch steeds op hetzelfde neer. Aldus was Shiriar mettertijd ook dit officieel geregeld minnespel beu geworden. Inderdaad, wat is Liefde die niet voorafgegaan is door verlaiding ? Helas hij, Shirar, Afstammeling dor Profeten krijgt den wellust voorgeschoteld als een dagelijkschen kost, warvoor hij dan nog geen apbeid verricht heeft. Hoe zoet moet gochtans zijn dit werven em een vrouw ! Die dagen van nerveuze verwachting voor de liefelijke toestemming. Shiriar denkt uan de proletenvrijagies in de steegjes/van Bagdag en op de hellingen der wallen. En dan die herinnering aan verleden zomer, toen hij in

geselschap van den visier van Landbouw een inspectietocht deed in de strock van den Euphratos. Een ambtenaar-gux agronoom leerde hem juist hatxvaruutitvenvaruuksidanv tarwe onderscheiden van rogge en haver als ze plots een jonge boer en boerin indust ontdekten die zich in het koren liefkoosden. Als een opgeschrokken koppel patrijzen waren ze voor de statige heeren op de vlucht geslaget. De sultan had nog net gezien hoe, al loopeende, de blozende deerne de zware naakte statige borsten weer in haar jak wegstopte.

waarachtig die hartopliefde in doze kamer van beseene en beken kon den vorst min en in bekoren en, als een kind dat zijn zoetigheid verwend is, begon hij de odalisken onverrichter zake terug te sturen. De aldus geaffronteerde meisjes slaakten bittere klachten en het keinerlijk College der follus Commissar issen vroeg zich af hee se den sultan weer op het pad der traditionmeele keiserlijke optilike zouden brengen.

Zij licken exclische vrouwen komen : Spaansche Cigeritties'
moisse uit eigerstenfabrieken waarvan de huid okerblond is als de tabak die ze verwerken, Loorsche Walkirengestalten, schoon en koel als marmerbeelden, Geishas uit Yoshiwara die een heele documentatie van technisch voortreffelijk erotische houisneden meebrachten. Het kon al niet veel baten,

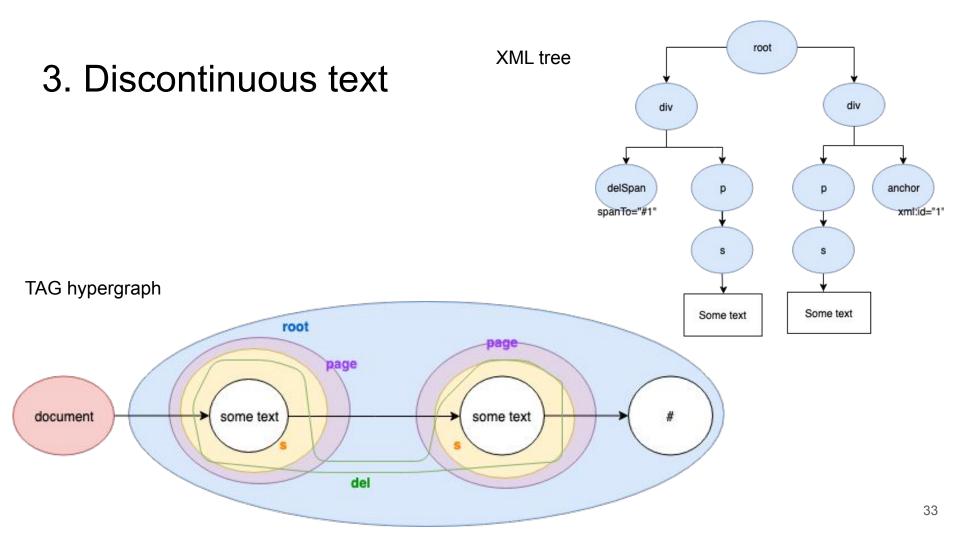
De pollus commissarissen noodigden de jongste " Miss Universe " uit. Doch daar ze vooreerst nog de

XML TEI P5

```
<root>
<div type="page">
<delSpan spanTo="#tsq 05r"/>
 >
    <s> some text </s>
 >
</div>
<div type="page">
 >
    <s> some text </s>
 <anchor xml:id="tsq 05r"/>
</div>
</root>
```

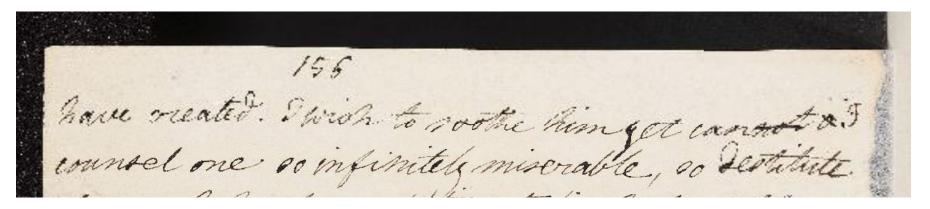
TAGML

```
[root|+T,+D>
[page|D>
     [del|T>
          [s|T,D> some text <s]
    <-dell
<page]</pre>
[page|D>
     [+del|T>
          [s|T,D> some text <s]
    <del]
<page]</pre>
<root]
```


3. Overlapping structures

been dunk up by the interve of for my quest which

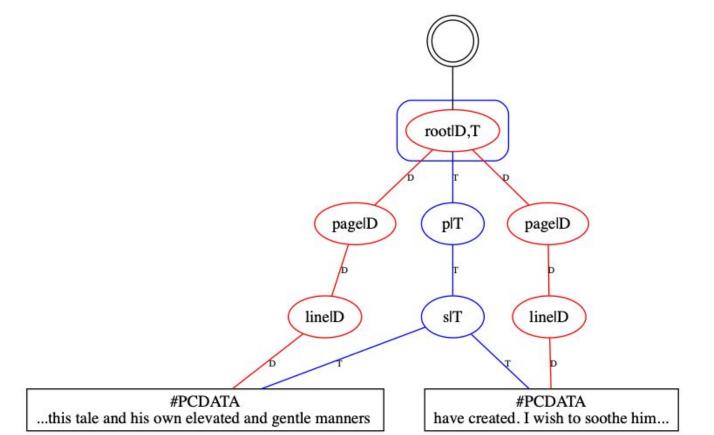

Source: Shelley, M. W. "Frankenstein, MS. Abinger C. 58", in The Shelley-Godwin Archive, MS. Abinger c. 58, 22r

3. Overlapping structures

```
[root|+T,+D>
[page|D>
    (T)
         [line|D>
         [s|T>...this tale and his own elevated and gentle manners <line]
<page]</pre>
[page|D>
         [line|D>have created. I wish to soothe him... <line]
         <s]
    <p]
<page]</pre>
<root]
```

3. Overlapping structures

4. Recap

"the holy grail of computer science [is] to algorithmically express the natural world"

(Teresa Nakra, 2016)

"we encode texts and represent them digitally in order to present, examine, study, and reflect on the rich heritage of knowledge and expression presented to us in our cultural legacy"

(Wendell Piez, 2014)

4. Recap

The TAG model for text:

- Redefinition of text: multi-layered, non-linear, multiple orders
- Complex mix of information parsed and processed without workarounds
- More responsibility delegated to the syntax, less to the schema- or application level

The goals of textual genetic editing:

- Multiple coexisting dimensions of the text
- Making explicit what is on the manuscript page
  - Non-linear, non-hierarchical structures
  - Revisions currente calamo

More information

https://huygensing.github.io/TAG/

Get in touch!

elli.bleeker@di.huc.knaw.nl

Elli Bleeker Ronald Haentjens Dekker Bram Buitendijk

R&D Humanities Cluster
Royal Science Academy of the Netherlands

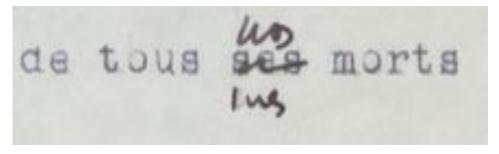
@ellibleeker @ronald_dekker @bram_buitendijk

TEI conference Graz September 18, 2019

5. Discussion

- 1. Open variants in TAGML and the need to address markup elements
- Export functionality: implementing TAG in an existing (XML/TEI-based) workflow

5. Discussion:Open variants

Source: Gustave Roud's Requiem. GR MS 1H/16d, f. 1r

Encoding option 1

```
[root> de tous <|[seg n=1>ses<seg]|[seg n=2>nos<seg]|[seg
n=3>les<seg]|> morts <root]</pre>
```

Encoding option 2

```
[root> de tous <|ses|nos|les|> morts <root]</pre>
```

5. Discussion: exporting TAGML

Why?

- tools for analysis
- visualisation
- publication frameworks

What?

- SVG
- XML
- DOT
- PNG

5. Discussion: Exporting TAGML to XML

Implications of information reduction

- TAGML can handle (self)overlap; XML cannot
- Overlap in TAGML is handled with layers
- A TAGML file with multiple layers will be exported to XML Trojan Horse

Extra: TAG design choices

- Data typing of annotations (string, integers, list, boolean, nested annotations)
- Recursive annotations (rich content)
- Git-like workflow
- Command-line interface; no editorial environment
- HyperGraph repository (*Alexandria*); distributed workflow

Open source: Apache License 2.0

Source code on Github

TAG portal: https://github.com/HuygensING/TAG

Extra: future work

Development agenda:

- Schema language validation
- Query language
- Diff-ing TAGML files
- ..

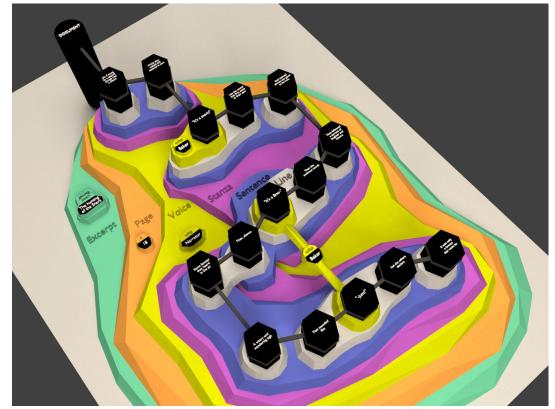
Extra: TAG - data model

Nodes

- Document node (root)
- Text nodes
- Markup nodes
- Annotation nodes

Edges (undirected)

- Document-Text
- Text-Text
- Markup-Text
- Annotation-Markup (multiple)
- Annotation-Annotation (multiple)
- Annotation-Text

Source: Dekker and Birnbaum 2017 (figure by Gijsjan Brouwer)